

ՀԱՅՅՈՐԵՆԻՓ

20
Փարայ

ԾՐԱԹ ԵՐԹ

20
Փարայ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Հայրենիքի տարեկան գինն է Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 7 արծար մեծիտ կանխիկ տեղական եւ գաւառական քրքատարութեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժանորդք ալ կընդունուին:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ նամակ պետք է ուղղել առ Տնօրէնութիւնն Ռիգա փաշա խան Թ. 3 Ս. Ղ. Պարտիզպանեան Տպարան: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր եւ ջր տրուիր: Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 դրուէ: Եւսեւի անգամի համար սակարկութիւն կըլլայ:

ԹԻՒ 690 ՏԱՐԻ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ

ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ

1881 ՄԱՐՏ 26

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Երէկ Գատական գործոց վսեմ. նախարարին կողմանէ ազգային լսարանաց արգիլման մասին հրամանագիր մը յիշած էինք: Ահաւասիկ նոյնին օրինակը զոր ձէրիտէի Մէհաբեմ անուն տաճկական լրագիրը կը հրատարակէ եւ որոյ իմաստը ծանուցանող պաշտօնագիր մը ժամանակին Ազգ. Պատրիարքարան ալ հաղորդուած էր: Եւ թէ եւ վարչութիւնը սոյն ծանուցագրոյն թագրիրով մը պատասխանեց այն ատեն, սակայն մինչեւ այսօր տնօրէնութիւն մը չըլլալով այս մասին, սոյն հրամանագիրը իւր ոյժը կորուսած չէ բնաւ:

Ազգայնութեան գործոց փոխտնօրէնութեան կողմանէ Բէպիւլ տիրը 7 թուով Պոլսոյ եւ գաւառաց ընդհանուր դատախազներուն եւ օգնականներուն ուղղեալ: «Գանի մը տեղեր Հայոց տունները յայտարարութիւններ ցրուելով, բազմաթիւ անձինք արք եւ կանայք վարժարաններու մէջ դուստրման կը հրաւիրուին, ուր ատենաբանութիւններ ընելով Հայաստանի սովելոց համար հանգանակութիւններ կընեն: Եւ թէ եւ կեղեցական ժողովոց ընտրութեան եւ կրօնական խնդրոց լուծման համար դուստրուումներ ընելը օրինօք տրամադրեալ է, սակայն այս գումարմանց պատճառներն ըստ օրինի սահմանափակ լինելով, տաւանց տէրութեան հրամանին յայտարարութիւններ հրատարակել եւ վարժարանաց մէջ դուստրուելով ատենախօսութիւններ ընել եւ նմանօրինակ շարժմանց ձեռնարկելն արգիլուած եւ սոցին հեղինակները պատժել կարեւոր դատուած է. որուն համար ոստիկանութեան հարկ եղած հրահանգը տրուած է: Հետեւեալ ապալիս ձեռնարկութեանց հեղինակներն այսուհետեւ իրր ամբաստանեալ կատուելով դատաստանի պիտի ենթարկուին բարձրագոյն հրամանաւ:

«Կայսերական կառավարութեան սոյն որոշումը բարձրագոյն հրամանաւ կուսակալութեանց եւ շրջակայից դատական ատենաներուն հաղորդեալ պատշաճ դատուեցաւ:»

Սերաստիոյ Հայոց եւ Յունաց գերեզմանատան խնդրոյն քննիչ Մասնախումբը վերջապէս չկարենալով համաձայնիլ, որոշուեց է երկուստեք առանձինն տեղեկագիր շինել եւ երկուց Պատրիարքաց ներկայացնել:

Չմէկաժադի ազգային հանրագրով մը խնդրեցին Ազգ. Պատրիարքարանէն որ Տիգրանեան հրաշագործ Գեր. Մկրտիչ եպիսկոպոսը Չմէկաժադի առաջնորդական տեղապահ կարգուի:

Ասկէ առաջ ալ Մարզուանու վանուց միաբանութիւնը զՏիգրանեան վանահայր խնդրած էր, սակայն Ազգ. Պատրիարքարանը ինչ ինչ արգարացի պատճառներով մերժեց սոյն խնդիրը:

Ս. Պատրիարք Հայրը այսօր Մայր եկեղեցին կանանց քարոզ խօսելու պարտաւորեալ ըլլալով, Ազգային ժողովոյ չպիտի կարենայ նախագահել:

Յառաջիկայ շաբաթ գիշեր խիստ ընտիր ներկայացում մը պիտի տրուի Կէտիկ վաշայի թատրոնը ի նպաստ Ա. Սուրենեան վարժարանի:

Թատերախաղին անունն է «Խըրսըղ Սիմոն», որմէ ետքը «Կիրուհի ինսան» ծիծաղաշարժ զաւելտ մ'ալ պիտի ներկայացուի:

Ա. Սուրենեան վարժարանը բաւական տարուան կրթական հաստատութիւն մը լինելով եւ մինչեւ ցարդ կանոնաւոր յարատեւութիւն մ'ունենալով հանդերձ շատ ցաւալի է տեսնել որ պարտքէ եւ նիւթական վնասէ զերծ մնացած չէ, որով իրաւունք կունենանք ըսելու թէ մասնաւոր վարժարանաց դժբաղդ ճակատադիրն է կարծես հակառակ ամէն անձնութեանց յուսահատութեան մատնուիլ եւ օր մ'ալ վարժարանին դըրները փակել:

Այս տխուր իրողութեան առջեւ բաղձալի է որ ամէն օր եւ ամէն վայրկեան վարժարան յեղյեղող եւ անոր յառաջադիմութիւնը Ազգին կեանքն ու ապագան է ըսող հաղարաւոր անձինք իրենց շրթամբ քարոզածը գործնականապէս ալ ցուցնեն, ներկայ առթիւ իրենց քա-

ջալերութիւնը նուիրելով Սուրենեան վարժարանի, որուն իրաւամբ արժանի է:

Սերաստիոյ մէջ մարտ Ապրիլ ամենացաւալի դէպք մը պատահեց է: Շուկային մէջէն անցնող գետակին վրայի երեք խանութները փչելով, մեր ազգայիններէն վեց հոգի գետն ինջալով խղճուեց եւ եօթը հոգի վիրաւորուեցին:

Այս դժխեմ արկածին զոհ եղողներուն մէջ կը գտնուի լրագրոյս գործակալ եւ թղթակից Տ. Նազարեթ Սթամպուլեան ուսեալ եւ ազգասէր երիտասարդը որ լրագրոյս մէջ երկար տարիներէ ի վեր մերթ ընդ մերթ յօդուածներ կը գրէր եւ վաւընուն լեզուաւ ու աներկիւզ դրչով ճշգրիտ եւ օգտակար տեղեկութիւններ կը հաղորդէր մեզ:

Յիշեալին տարաբաղդ ընտանեաց երկնից մխիթարութիւնը կը հայցեմք:

Տնտեսեան Եղիա էֆ. որ Երգարան մը հրատարակած ըլլալուն համար ձեռբալուած է, հակառակ ամէն ջանից տակաւին բանտը կը գտնուի:

ՀԱՆՈՒՅՈՒՄ ԳՈՐԾԱՆ

Օսմ. Գոնսուլատ Գոցուեցաւ երէկ իրիկուն	
» » Բացուեցաւ այս առաւօտ	13-14
ԸՆԹԱՅՔ ԱՐԺԵՐՊՈՑ	
Սօսիէթէ ժէնէրալ Անգղ. Լիւր.	4-28
» Օթօման » »	3-24
Կ. Պոլսոյ Պանքան » »	10-5
Քրէտի ժէնէրալ » »	4-28
Փոլս. 1863 (Մութոն) » »	—
» 1865 (Մութոն) » »	71-
» 1869 (Բինար) » »	70-20
» 1872 (Պոն տիւ թրէզոր) » »	23-
» 1873 (Բինար) » »	69-
Թրամուլայ Օսմ. Լիւր.	3-50
Թղթադրամ » »	930
Բուսէլի երկաթուղի ֆրանք » »	54-1/4
Լաւրիում » »	106-

ԸՆԹԱՅՔ ԳՐԱՄՈՑ

(Օսմ. ոսկին 100 դուրուշէն)

Անգղիկն. ոսկի 109-37	Գարպոն արծա. 92-
Գաղղիական » 87-23	Մէհիտէ . . . 107-25
Բօլ » 90-9	Վեցնոց . . . 126-0
Քրիմից » 54-25	Հինգնոց . . . 214-30
Գարպոն թուղթ 8-82	Մէթալիք . . . 206-20

Կ Ա Ր Ծ Ի Ք

Կարծիքն է Աշխարհին Տէր .
ՕՇԻՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԿԱՐԴԱՆՔ

Ո՛րք և ո՛ր ատենի մէջ լինինք, պարտինք յարգել ինչ որ մեր և հասարակաց օգտին անմիջապէս կը նպաստէ :

Լրագրութիւնն մեր անմիջական օգտին միջոցն է : Լո՛ւր տալ և լուր առնուլ, ինչ գեղեցիկ և փափաքելի պաշտօն և ինչ աւելի քաղցր ու սիրելի քան իւր պաշտօնն հաւատարիմ կատարել :

Լրատու թերթեր ունինք, Լուրեր կամ քաղաքական կամ ազգային են :

Հայրենիք՝ լի է քաղաքական և ազգային լուրերով :

Ո՛ր թերթ որ շատ ու շուտ լուր կուտայ, նա շատ ու շուտ կ'օգտէ . կ'օգնէ հասարակութեան : Հայրենիք շատ ու շուտ լուր կուտայ ժողովրդին : Կարգանք ապա Հայրենիքը : Հայրենիք . ինչ քաղցր ու սիրելի անուն : Հայրենիքէ դուրս հայրենիք ունենալ, որք ըլլալ ու հայր ունենալ է : Ազգատ լինիլ ու հարստութիւն ունենալ է :

Հայրենիք հանապազօրեայ է : Ամենօրեայ Մասիսէն ու Թէրեմէմսէն աւելի շատ ու շուտ կուտայ օրուան լուրեր : Կարգանք Հայրենիքը . ով որ կը սիրէ իւր հայրենիքը, սիրելու է Հայրենիք կարգալ . Հայրենիք թէ և նեղ ու փոքրիկ՝ բայց շատ լուրեր կը պարունակէ : Հայրենիք իւր պաշտօնն հաւատարմաբար կը կատարէ, ապա քաջալերելու ենք հաւատարիմ պաշտօնեայն : 20 փորա է ՀԱՅ. ԲՆՆԻՔԻ . Երկու սուրճ պակաս, երկու օգի պակաս խմենք ու ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ կարգանք :

Ժողովուրդ Հայոց, Հայուն համար ամեն ինչ ես : Մի ժողովուրդ որ լրագիր չը կարդար, չը քաղաքակրթիւր : Անքաղաքակրթ ժողովուրդն Ազգաց երանութեան կոչուներին մէջ աթոռ չունի : Լըրագիրներն ազգաց քաղաքակրթութեան միջոցներն ու պայմաններն են : Որ միջոց ու պայման, որ դիւրին ու դիւրադնի է և օգտակար, փարելի է : Հայրենիքը դիւրագին է : Գարինք Հայրենիքին . ո՛րն թերցասէր ժողովուրդ Հայոց, ժողովուրդն արտ մ'է, լրագիրը սերմանացան են . արտն որչափ պարարտ լինի, սերմանացանն այնքան օգտակար կը լինի : ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ քաղաքակրթութեան մի սերմանացան է : Բանանք մեր մտքեր ՀԱՅՐԵՆԻՔԻն առջև : Մի մարդ որ քաղաքակրթ երկրի մէջ կապրի և չը կարդար լրագիր, անօթի մ'է որ հաց ուտել չը գիտեր . ծարաւի մ'է որ ջուր խմել չը գիտեր : Հաց ուտել ջուր խմել չը գիտցող մարդն հարկ է զի քաղցէն ու պապակէն մեռնի :

Լրագիրներն են կարծիքներուն զինարան : Անգէնն ընդ միշտ տկար է և անպաշտպան : Հայրենիք կարծեաց շտեմարան մ'է : Կարգանք Հայրենիքը . մի ժողովուրդ որ իւր օգտին ու պատուոյն համար աշխատողները քաջալերել չը գիտէ, չունի վայելել քաղաքական երջանկութիւն : Հայրենիք օրաթերթն մեր պատուոյն ու օգտին համար կաշխատի :

Քաջալերենք Հայրենիքը . լրագիր մը քաջալերելն՝ զայն շատ կարգալն է . կարգանք Հայրենիքը : Լրագիր կարգալը աշխարհներ պտըտիլ, աշխարհներ լսել, աշխարհներ շահիլ է : Քսան փարայով աշխարհներ պտըտիլ . աշխարհներ լսել է . աշխարհներ շահիլ, ինչ աժան ճամբորդութիւն . ինչ աժան դաստառութիւն . ինչ աժան առուտուր : Լրագիրներ ժողովրդեան դպրոցներն են . որ ժողովուրդ որ իւր այս դպրոցները չը յաճախեր, դանձնք չը սիրեր . աչք ունի ու չը տեսներ . միտք ունի ու չը մտնէր : Հայրենիք ժողովրդային ընտիր դպրոց մ'է : Կարգանք Հայրենիքը . որչափ շատ կարգանք Հայրենիքն, այնքան շատ սիրած այնքան շատ քաջալերած կը լինինք : Սիրենք ու քաջալերենք զՀայրենիք՝ որ մեր օգտին, պատուոյն ու կրթութեան համար քան զամեն թերթեր, շատ ու շուտ կը աշխատի . աշխատանքը քաջալերելն, հանձարը սնուցանել է . աշխատիլն արարչագործել է : Հայրենիք կ'աշխատի . քաջալերենք Հայրենիքը :

1881 մարտ 23

ՕՇԻՆ

Ն Ե Ր Ք Ի Ն

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ

Աթէնքի մէջ պատերազմական պատրաստութիւնք գրեթէ ի գլուխ ելնելով, հեռագիրը պատերազմի չաւադուշակ նշանները կը հաղորդեն : Յունաստանի թագաւորը Աթէնքի մէջ փոքրիկ զօրահանդէս մ'ընելով Լամիա պիտի մեկնի ամռայ Տին միջ զօրահանդէս մ'ընելու և անշուշտ բանակին պատերազմական յայտարարութիւն մ'ուղղելու նպատակաւ : Ոչինչ նուազ նշանաւոր զինուորական շարժումնք ալ Բ. Դրան կողմէն ի դորժ գրուեցան, ընդհանուր հրամանատար Տէրվիչ փաշայ չորս հինգ փաշաներու ընկերակցութեամբ ուղղակի Լարիսա զրկուեցաւ Սուլթանին ներկայանալէ ետքը : Կը յիշենք որ ասկէ երեք տարի առաջ ալ Ռուսական պատերազմը չսկսած ընդհանուր հրամանատարները Վեհ . Սուլթանին ներկայանալով պատերազմէն քանի մը շարաթ առաջ բանակատեղին կը մեկնէին :

Հակառակ այսքան պատերազմական միջոցներու մենք չենք ուղեր հաւատալ որ պատերազմն երբեք տեղի ունենայ . թէ և Պ Բուսուսուրուսի վերջին շրջաբերականը այս մասին տարակոյտ չը թողուր . բայց քաղաքագիտական ակումբներու մէջ զօրաւոր կերպով կը հաւատատեն թէ Բուսուսուրուսի շրջաբերականը Տաճկաստանէն ափ մը հող ևս վըռընելու նպատակաւ շինուած է . վասն զի, ինչպէս որ յայտնի է, Օսմանեան պատուիրակները բանակցութեան ժողովի մէջ խաղաղութեան սիրոյն համար յանձն առած են Պէրլինի դեսպանաժողովոյն որոշմանց 400 ին 60 ը տալ Յունաստանին . Անգղիա կը ջանայ Բրէւէլդան ալ իւր բարեկամին բաժին հանել . բընական է որ Յունաստան այսպիսի փափուկ դիրքի մը մէջ Անգղիոյ պահանջու-

մը ապահովելու համար պատերազմական ցոյցերը կրկնապատկէ, որպէս զի տէրութիւնք ստիպուին վերջին որոշումնին վճռելէ առաջ գէթ հարիւրին տաս մ'ալ յաւելուլ :

Խաղաղութեան վերապահուիլը տէրութեանց համաձայնութենէն կախումն ունի . մինչև ցարդ ընաւ նշան մը չերիւր սոյն համաձայնութեան խախտած լինելուն . դեսպանաց ժողովները առանց Օսմ. պատուիրակաց ներկայութեան խորին դադունքով մը կը գումարուին որոյ տրդիւնքը անշուշտ քիչ օրէն երևան պիտի գայ : Տէյլի Նիւզի վերջին յօդուածներէն միոյն մէջ սա ծանր տողերը կը կարգամք . « Տաճկաստան ոչ Անգղիոյ չէղօքութեան և ոչ միւս տէրութեանց չմիջամտելուն վրայ պէտք չէ յուսայ » : Թէ և սոյն լրագիրը Անգղիոյ արտաքին գործոց նախարարին բերանն է, սակայն չենք յուսար որ Անգղիոյ նախարարութեան դիտաւորութիւնները մինչև այսր ձկտին :

Վասն զի լաւ գիտենք որ Անգղիական ժողովուրդը պատերազմի չը փափար, հետեաբար նախարարութիւնն ալ Յունաստանի նիւթապէս չկրնար զօրավիգն ըլլալ . ուստի վերոգրեալ տողերը որչափ ալ նշանաւոր յայտարարութիւն մը երևին, անշուշտ Բ. Դրան քաղաքականութեան վրայ ազդեցութիւն մ'ընելու գիտմամբ գրուած են, այսինքն աւելի իրր սպառնալիք քան իրողութիւն :

ՊՈՒՍՏ ԲՍԱՆԱՅՈՒԹԻՒՆՔ

Աժանա Հավան Պէրլինէն մարտ 23 թուով երկրորդ նամակ մ'ընդունած է որ արդէն հրատարակուած առաջին նամակը կամբողջացնէ :

« Թուրքո-Հելլենական նոր սահմանագիծ մը որոշելու համար եղած բանակցութիւնք մէծ փութով առաջ կը տարուին և տակաւին վերջնական որոշումէ հեռի են : Բայց հետզհետէ գոյնը կը փոխեն : ամեն առնուած քայլ նոր զարմացում մը առաջ կը բերէ . ինչ որ ճշմարիտ էր առջի օր, նոյնը չէ հետեւեալ օր . կացութիւնը հետզհետէ կը դժուարանայ և անըմբռնելի կը լինի :

« Իմ երէկուան առաջարկութեան մէջ ըսած էի թէ Բ. Դուռը դեսպանաց հետեւեալն ըսած է . « Ահա երկու ծրագիր, որոց մին կրետէն և Թեսաղիոյ մէկ մասը կը պարունակէ, իսկ միւսը առանց կրետէի գրեթէ ամբողջ Թեսաղիան, ընտրեցէք որն որ դահացուիչ կը նկատէք » :

« Գերմանիոյ դեսպանը սոյն ծրագիրներուն առաջինին նպաստաւոր կարծիք յայտնած էր և բոլոր դեսպանք անոր համահաճ երեցած էին : Պ. Կոչըն միայն յայտարարած էր թէ Պէրլինի դաշնագրին տրամադրութեանց աւելի համաձայն էր Յունաստանը Եպիրոսի և Թեսաղիոյ մէջ ընդարձակելը . հետեւեալ կրետէի վերաբերեալ ծրագիրը մերժած էր :

« Անգղիական դեսպանն ի սկզբան առանձին երեցաւ, և այնպէս կարծուե-

ցաւ թէ սոյն անհամաձայնութենէն առաջ զալիք հետեւանաց պատասխանատուութիւնը անոր վրայ պիտի ծանրանայ : Սակայն քիչ մը վերջը տեսնուեցաւ որ Պ. Կոչըն մինակ չէր : Խտալական դեսպանը Պ. Կոչընի բացատրութիւնները լսելէ վերջը յայտարարեւ թէ Կրեմլէ կղզին Յունաստանի թողուլը մեծ անպատեհութիւններ ունի , և ըստ այդմ աւելի տրամաբանական կը լինի Պէրլինի որոշման համեմատ սահմանադիմում ուղղել :

« Ուրիշ դեսպաններ թէեւ քիչ մը վաւանմամբ , այս կարծիքին համակերպեցան , այնպէս որ դեսպանաց մեծամասնութիւնը Կրեմլէն մէկգլի զնոյ ծրագրին ընդունեցան :

« Եւ սակայն Հացֆէլտ կոմսը իւր կարծիքը չը փոխեց , այլ միշտ Կրեմլէն տալու տրամադիր էր : Հետեւաբար դեսպանք երկուքի բաժնուած էին և իւրաքանչիւրն իւր կառավարութեան խորհուրդ հարցնելով , մինչ տէրութիւնք իրարու հետ կը բանակցէին համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար , և ահա Ռ. Դուռը տէրութեանց որոշման չըսպասելով , Կրեմլէի վերաբերեալ ծրագիրը ետ առաւ և իւր տալիք երկիրները մինչև Եպիրոս ընդարձակեց :

« Այսպէս դեսպանք մէկ ծրագրով մնացին որ Թեսաղիան ամբողջ և Եպիրոսի մէջ Արտայի ձախ եզերքը Յունաստանի կը թողուր :

« Տէրութիւնք սոյն ծրագրով կը զբաղին երէկուցնէ ի վեր :

Մանգէլ Երանգ Բոնու

Հազդեաթ կըսէ թէ Կրեմլէն Յունաստանի տալու լուրը Կրեմլէի մահմէտական ժողովրդոց մեծ վիշտ պատճառեւ է , որոնք Վեհ. Սուլթանին և Առաջին Նախարարին մէյմէկ խնդրագիր ուղղելով աղաչեւ են որ կառավարութիւնը այս բանը չընդունի : Միւս կողմանէ Կրեմլէի օտար հիւպատոսներուն ալ բողոքագիր մը տուեւ են : Հազդեաթ կը յաւելու թէ Կրեմլէի մահմէտականաց խնդրագիրը կարգացողին արտասուրը կը շարժէ :

Առաջին Նախարարը հեռագրաւ պատասխանելով խնդրարկուաց , այս մասին վստահեցուցեւ թէ զիւրեք : Հազդեաթ կըսէ նաև թէ Կրեմլէի մահմէտականաց կողմանէ պատգամաւորութիւն մը ճամբայ ելած է մայրաքաղաքս գալու համար : սակայն , կը յարէ յիշեալ լրագիրը , սոյն պատգամաւորութեան հարկէ մընացած այլ ևս , քանի որ Կրեմլէի խնդիրը մէջտեղէն վերցուած է և Ռ. Դուռը ըննութեան համար բարձրաստիճան պաշտօնատար մը պիտի զրկէ հոն :

« Պէտլիքտէրէի յունաց եկեղեցին կիրակի օր հողահանգստեան աղօթք մը կատարուեցաւ Ալէքսանդր Ռ. կայսեր հողոյն համար :

« Զինուորական գործոց պաշտօնեան զինուորական բոլոր հրամանատարաց ծանուցեւ է որ դասալիք զինուորները և դրօշակի ներքև չը դացող ընտիրները խստիւ պիտի պատժուին :

« Դարձեալ Զինուորական գործոց պաշտօնեան Օսմանեան ժանտարմայի մէջ մտնող օտար սպայներուն վերաբերեալ պայմանագրութիւնը կնքեւ է :

« Դատը դիւղի նաւամատոյցին շինութիւնը ընկերութեան մը յանձնուեւ է : Միևնոյն տեղը նաւահանգիստ մ'ալ շինելու արտօնութիւն պիտի տրուի ի մօտոյ սոյն ընկերութեան :

« Զինուորական գործոց նախարարը հրամայեւ է Հելլէնական սահմանազըլուիսը գտնուող Օսմ. զօրավարաց , որ կայսերական զօրքը Լարիսա , Քարսիցա և Թրհալայի մէջ կեդրոնացնեն :

« Ղալաթիոյ վաճառականքի նպաստ Բիոսի բնակչաց 2000 ոսկի ստորագրեւ են հանգստակութեան բացման օրը որ քիչ առնեն շատ աւելի մեծ գումարի մը պիտի հասնի :

« Գըլըճ Ալի շոգենաւը առջի գիշեր շատ մը թնդանօթ տարաւ Տարտանէլ :

« Սպարապետութեան զուռը բանտարկեալ Հօտօ վաչան հիւանդացեւ է :

« Հատիդաթ-էլ-Ախպար լրագրոյն մէջ Ասորեստանի նկատմամբ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը կարդամք :

« Բաւական թուով զինուորական զօրութիւն մը հաւաքուած է Հօրանի մէջ , կուսակալ Համաթի վաչա Յանձնաժողով մը կազմելու կաշխատի ընդ նախագահութեամբ Ծրդ. բանակի միւշիւր Հիւսէյին Ֆէյզի վաչայի Տիւրքիներու վերջին օրերս գործած անկարգութեանց վրայ ըննութիւն բանալու համար : Սոյն Յանձնաժողովոյ անդամները կարող և խելացի մարդիկներ են :

« Այս Յանձնաժողովը մօտ օրէն Հօրան պիտի երթայ ըննութիւն կատարելու և վնասելու համար այն անձերը որոնք Հօրանցի մահմէտականաց կոտորածին մասնակցեցան և որոց յանձնուիլը պիտի պահանջէ , զանոնք դատելու համար : Օսմ. կառավարութիւնը բոլոր Տիւրքիներու գէմ խստութեամբ վարուելու դիտաւորութիւն չունի , այլ միայն յանցաւորները պիտի պատժէ որոնք Գէրաք դիւղաքաղաքին մէջ անգթութիւններ գործեցին : Յուսարի է որ Տիւրքիները վերստին կայսերական կառավարութեան հովանոյն ներքև մտնելով , յանցաւորները կառավարութեան յանձնեն » :

« Պիլիկէֆ և Մօսօլօֆ անուն երկու Ռուս քաղաքագէտներ Հոսով գացեւ են Ս. Պապին հետ բանակցելու համար :

« Աւստրիոյ կայսրուհին յանձանօթս՝ Անդրիա ճանապարհորդելով , ի դարձին ֆարիզ հանդիպեւ և Պիլիկէօլ օթևանը իջեւ է , ուր քանի մ'օր պիտի մնայ իւր երեք քոյրերը տեսնելու համար :

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Առաջին Լիւլիսքը)

Լոնտրա 6 ապրիլ
Թէեւ երէկ կէս օրէն վերջը Լոնտ Պիքօնֆիլտ դառն ցաւերու ենթարկուեցաւ վերստին , սակայն առաջնոյն նման սաստիկ չէին : Բժիշկները յայտարարե-

ցին թէ այս դիշեր առջիններէն քիչ մը լաւ անցուց :

(Առաջին Հաւաք)

Մատրիտ 5 ապրիլ

Սէվիլէն զարնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կուստալքիվիլ յորդուլով ողողում պատճառեւ է :

Զմիւռնիա 5 ապրիլ

Քիոսէն եկող Զմիւռնացիներ երէկուան հեռագրաց տուած լուրերը կը հաստատեն :

40 դիւղ կործանած են և մեռելոց թիւը 4000 ը կանցնի :

Բիոսի (քաղաքին) մէջ 500 մեռեալ և վիրաւոր հանուեր են վրատակաց ներքեւն :

Նէօմօլի և Սէմիսա ամբողջովին քանդուեւ են : 60 կրօնաւորք Նէօմօլիի վանուց վրատակաց ներքև մնացեւ են :

Թիմանայի և Քալիմասայի մէջ 600 մեռեալ գտնուեւ են :

Ալիաթարիա հիմնադրուեւ եղեւ է :

Ալալիաթա և Քաթիֆայա գրեթէ բոլորովին կործանեւ են : Բայց մեռեալ չկայ :

Ձէշմէ քաղաքը անբնակելի եղած է : 400 չափ մեռեալ և վիրաւոր գտնուեւ է : Յնցումը կը շարունակէ և շատ անգամ սաստիկ կերպով , այնպէս որ կը զգին հետզհետէ աւերակ կը դառնայ : Ժողովուրդը ամենուրեք դերեզմաննոցներու մէջ կը բնակի :

Բաղմաթիւ վիրաւորք վրատակաց ներքև կենդանի մնալով , բոլորն ալ փախեւ են : Ասոնց յուսահատական ճիչերը օղբ կը թնդացնեն : Բայց օգնութեան համար միջոցները կը պակսին :

Պուլիէթ գաղղիական նաւուն նաւատինները ամենայն ջանք և խնամք կընեն , սակայն եղած ջանքերն անբաւական են :

Միտհաթ վաչա հրաման ընդունեցաւ Զմիւռնիոյ պահակազօրաց մեծ մասը Բիոս զրկելու փողոցները յարգարելու համար : ասոնք վաղը պիտի մեկնին :

Յունական շոգենաւ մը Պիլիկէն հոս հասաւ այսօր իւր մէջն ունենալով բաղմատեսակ օգնութիւն և բաւական թըւով բրիչ :

Միտհաթ վաչա , Գաղղիոյ և Աւստրիոյ հիւպատոսք և Մասնախմբեր շարունակ օգնութիւն կը զրկեն :

Բժիշկներ , դեղագործներ և խեղաբոյժներ զրկուեցան նորէն այսօր :

Խտալիոյ հիւպատոսք 70 գործաւորաց հետ Բիոս դնաց : Զմիւռնիոյ թաղապետութիւնը մարդ և ուտեստ զրկեց :

Բայց հակառակ այս բաղմապատիկ օգնութեանց տակաւին հաց և բազուկ կը պակսին սովամահ և անպատասպար ժողովրդեան օգնելու համար :

Օգնութիւն փութացուցէք :

Վիեննա 5 ապրիլ

Կը հաւաստեն թէ բոլոր տէրութիւնք Թուրքո-Հելլէնական խնդրոյն նկատմամբ կատարելապէս համաձայն են , և այսօր առաջարկութիւն մը պիտի ներկայացնեն Յունաստանի :

Հոնորա 5 ապրիլ
Անգղիական խորհրդարանին մէջ Սըր
Չարլզ Տիլը հարցման մը պատասխանե-
լով ըսաւ թէ « Թուեցաւ Օսմանեան պե-
տութեան առանձնաշնորհեալ իշխանու-
թիւններէն մին ըլլալով միշտ, ներքին
վարչական արտօնութիւններ ունի. հե-
տեալեւ թաղի քաղաքական ու զինուո-
րական դաշնադրութիւններէ, օտարաց
հետ պայմանագրեր կնքելու իշխանու-
թիւն ունի » :

Հիդայոնա 5 ապրիլ
Կըսուի թէ Օրօրդօ քաղաքին մէջ հա-
սարակապետականք շարժում մ'ըրած
են :

Գուրիէի մասնաւոր հեռագիր .
Եանեա 5 ապրիլ
Բնիկ Բուսանացի պատուիրակներ Բ.
Դրան և մեծ տէրութեանց հեռագրեր
զարնելով ծանուցեր են որ Օսմ. հողին
վրայ Բուսանացի ժողովրդեան իրաւուն-
քը Յունաստանի դէմ պիտի պաշտպա-
նեն : Ուստի կաղաչեն Բ. Դրան և մեծ
տէրութեանց որ մինչև իրենք Պօլիս հաս-
նին, վերջնական որոշում մը չըլլայ Յու-
նաստանի տրուելիք երկիրներու մասին :

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական բանակին առաջին
զօրաբաժնին հրամանատար Արիֆ փա-
շայի առաջին կարգի Մէճիտիէ պատ-
ուանշան շնորհուեցաւ :

— Վազըթ կըսէ թէ բանակցութեան
ժողովին վերջին նիստերուն վրայ տա-
կաւին տեղեկութիւն մ'առնուած չէ և
թէ զեապանք նոր հրահանգներ կսպա-
սեն իրենց տէրութիւններէն, ոչ ոք կըր-
նայ գուշակել թէ տակաւին քանի' օր
պիտի տևէ ներկայ անստոյգ կացու-
թիւնը :

— Միշէլ փաշա Եւրոպա չը մեկնած
Պասրայի ծոցին մէջ երկու և կարմիր
ծովուն մէջ 23 փարոս դնելու հրաման
ստացեր է. շինուելիք փարոսներուն
վարչութիւնը Սուէյի մէջ պիտի լինի .
և Արաբիոյ ծովափանց ու քանի մը կըղ-
զիներու վրայ պիտի կանգնին այս փա-
րոսները :

— Վազըթ Աֆղանիստանի վրայ խօ-
սելով իւր այս աւուր թերթին մէջ կը-
սէ թէ Աֆղանները Ապտիւլ Բահման
խանին Անգղիոյ հետ հաստատած նոր մը-
տերմութիւնը տեսնելով, վրան կասկա-
ծիլ սկսեր են, և կը պատրաստուին
նոր աստատմութիւն մը հանելով Աֆ-
ղանիստանի պատերազմը արժարծել,
այս բանը անշուշտ Պ. Կլաւտըսթոնի պաշ-
տօնանկութեան պատճառ պիտի լինի :

Չենք գիտեր թէ Վազըթ ուսկից
կառնու այս լուրերը, սակայն Պ. Կլա-
ւտըսթոնի պաշտօնանկութեան մասին
Վազըթի երազը շատ հին է, և տակա-
ւին քանի մը ժամանակ պիտի տևէ :

— Վազըթ Սիրիոյ վրայ ալ խօսելով
կը գրէ թէ քանի մը լրագիրներ տաղ-
նապալից լուրեր կը տարածեն Սիրիոյ
վրայ, սակայն այս հրատարակութիւննե-
րը օտարաց դըդման արդիւնքն են և

բնաւ երկիւղալից բան չկայ . Տիւրքի
քանի մը անհնազանդ ցեղեր լերանց վը-
րայ ի սկզբանէ ի վեր եղիւր բարձրա-
ցուցած են, սակայն ստով չեն կրնադ
երկրին խաղաղութիւնը վրդովել : Ար-
դէն Բ. Գուռը պէտք եղած միջոցները
ձեռք առած է զանոնք զսպելու համար,
և եթէ չը յաջողի մտադիր է զինուորա-
կան զօրութեամբ ասպտամները նուա-
ճելու :

— Խայրիէ հանրմին դատաստանը ե-
րեքշաբթի օր վերստին պիտի սկսի :

— Հագըգաթ կըսէ թէ Պաղտատէն
առնուած լուրերը այն կողմերը ճարակ-
եալ ժանտախտը ահաւոր կերպով կը
պատմեն. թէ և զինուորական շրջանակը
իւր պաշտօնը լաւ կը կատարէ, սակայն
այն կողմերն անապատ ըլլալով բնակիչ-
ները մեծաւ մասամբ վրանաբնակ են, և
վրանաբնակ ժողովուրդը առուտուրի
համար Հալէպ, Տիարպէքիր և այլն կեր-
թան : Բ. Գուռը սոյն կուսակալութեանց
հրամայել է խստիւ հսկել թափառիկ
ժողովրդեան վրայ որպէս զի չըլլայ թէ
ժանտախտը հետեւին տանին սոյն գա-
ւառները : Ժանտախտը Ասիոյ խորերէն
ծագում առած և Պարսիկ վաճառական-
ներ ու թափառիկ ցեղեր Պաղտատի
կողմերը տարեր են :

— Երէկուան Ախթը պարսկական լը-
րագիրն ալ կըսէ թէ Շէյխ Ռապէյ-
տուլլահի բնակած տեղերը և նոյն իսկ
բանակատեղոյն մէջ տեսակ մը փո-
խանցիկ ակտ մը սկսեր է ճարակիլ որ
մեծ նմանութիւն ունի ժանտախտի :

— Նաւարեկելոց ազատութեան ըն-
կերութեան խնդրոյն վրայ երէկ Բ. Գու-
ռը նախարարական ժողով կազմուելով,
ըստ Մէսէնճըրի որոշուել է անգղիա-
կան նաւուց նաւահանգիստը մոնելու
հրամանագիրը տալ առանց ընկերութեան
սահմանեալ տուրքը վճարելու : Հրամա-
նագիրները չը տրուելով նաւերը բաւա-
կան վնաս կրեր են զոր կը պահանջեն
այժմ նաւապետք, հինգ նաւ 3 օր նե-
ղուցներուն առջև կենալու ստիպուել
են. մին փոքրիկ նաւ մ'է, և օրական
հինգ ոսկի տուգանքով գոհ կըլլայ, իսկ
միւս չորեքնաւները 23 կամ 30 ոսկի կը
պահանջեն, ընդամենը 150 ոսկեոյ պա-
հանջ մը :

— Բուսանիոյ դեսպանը երէկ Բ. Գուռը
երթալով Սուալին նախարարին հետ տե-
սակցութիւն մ'ունեցաւ, յետոյ Ֆէնէր
Յունաց Պատրիարքին այցելութեան գը-
նաց :

— Պարսից Շահին հօրեղբայրը այսօր Իզ-
դէտտին շողենաւով Օտէսա պիտի մեկ-
նի. թէ և մինչև ցայսօր արդէն մեկնած
պիտի ըլլար, սակայն Վահ. Սուլթանը
ուղեւոր ինքնագիր նամակ մը ղրկել Պար-
սից Շահին, սպասել հարկ եղեր է :

— Քիոսէն առնուած վերջին լուրերուն
համեմատ երկրաշարժը վերջանալու մօ-
տեցեր է և մերթ ընդ մերթ միայն թե-
թե ցնցումներ կը պատահին. օգնու-
թեան գացողները սկսեր են տնակներ
շինել և ամեն վայրկեան փլատակաց տա-
կէն ողջ կամ մեռեալ անձինք կը հանեն

եղեր. երէկ Անգղիոյ դեսպանատան շո-
գենաւն ալ շատ մը ուտեստ ունենալով
Քիոս մեկնեցաւ : Թայմզի թղթակիցն ալ
մեկտեղ է :

— Պաշտօնական ծանուցում մը Օս-
մանեան հողէն ձի և զրաստ դուրս հա-
նելը, նոյնպէս յիշեալ անասնոց դաւա-
ռէ դաւառ քաղաքէ քաղաք առուտու-
րը կարգելու մինչև յառաջիկայ մայիս
ամսոյն սկիզբը :

— Լորտ Պիքոնսֆիլտ Սուէյի չը-
րանցքին 20 ոսկեոյ արժէթղթերէն բա-
ւական քանակութեամբ գնած և բաժ-
նետոմսերը հիմա 78 ոսկի բարձրանալով,
Լորտ Պիքոնսֆիլտ 10 միլիոն 200 հազար
անգղիական ոսկիի շահ մը ունեցեր է :

— Ինպաստ Գիոսի վնասելոց մայ-
րաքաղաքիս դեսպանք և մեծ վաճա-
ռականք ընդհանուր հանգանակութիւն
մը բանալով, Պ Սթէֆանօվիչ 500, Թու-
պինի 200, Ճուսթինիանի Վէքէն և Բա-
նուքօ 100 ական ոսկի ստորագրեր են .
ուրիշ շատ մը վաճառականք ալ առատ
նուէրներ ընելով 3000 ոսկեոյ հասեր է
ստորագրեալ գումարը . Բ. Գուռն ալ
4500 ոսկի ղրկեր է : Նոյնպէս Ջարիֆի
մեծ գումար մը և շատ մը նկանակ ղըր-
կեր է մասնաւոր շոգենաւով :

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒՆԻՃԷ ԵՒԱԽՈՏԻ
ԳՕՆԹԻ ԵՂԲԱՐԳ ԵՒ ԵՄՋԻՆԻ
109 Ղալաթա . Սանդղճըլար փողոց 109

Ստորագրեալքս առեւտրական բոլոր պա-
տասխանատուութիւնը մեր վրայ առնե-
լով Գօնրի եղբարց եւ Շահինի հետ ըն-
կերութեամբ Ղալաթիոյ Սանդղճըլար փո-
ղոց թիւ 130 գործատունն հաստատելու
ի վեր արժանապէս քաջակրօնեցանք պատ-
ուարժան յաճախորդաց բազմութիւնէն : Ա-
մեն քաղաքահատեց մեր գործարանէն
կաժ ծխախոտոյն ընտրութիւնը, ճաշակը
և զինքներուն չափաւորութիւնը տեսակնե-
րուն համեմատութեամբ . ուստի և մեղ
հարկ եղաւ, աւելի ընդարձակ ասպարէզ մը
տալ մեր գործառնութեանց :

Եւ նախ մեր գործարանն ու վաճառա-
տունը փոխադրեցինք առաջնոյն դիմացը 109
թիւ շէնքին մէջ, և իւր անհամեմատ ըն-
դարձակութեամբ խիստ յարմարութիւն ու-
նի թէ մայրաքաղաքէս թէ գաւառներէն և
թէ օտար երկիրներէ և կաժ բազմաթիւ հը-
րամաններն յոյժ գոհացուցիչ կերպիւ և
փութով կատարելու :

Երկրորդ ծխախոտոյ բերքն արտադրող
ամեն կողմ և մասնաւոր յէնիճէ յատուկ
գործակալներ կարգելով սկսած ենք մասնա-
ւոր խնամօք պատրաստել տալ բերքը և ա-
հա այս խնամոց և գոհողութեանց շնորհիւ
է որ այսօր ամենընտիր և հոտաւէտ ծը-
խախոտներ կարող ենք մատակարարել նաեւ
150 նոց, 200 նոց, և 300 նոց և աւելի
բարձր զինքնով ըստ տեսակին :

Այսուհետեւ ոչ ոք պիտի վարանի իւր
ճաշակին յարմար ընտիր ծխախոտ գտնելու
մասին, բաւական է զիմել մեր վերոյիշեալ
գործատունն ի Ղալաթիա Սանդղճըլար փո-
ղոց թիւ 109, և կամ ամեն ծխախաճառ-
ներէ խնդրել մեր գործարանէն կաժ սպ-
րանքներէն :

Ծան. Օտար երկիրներէ ասպանք ուղղո-
ւերը կը մասնակցին այն միւնաշնորհին, զոր
ունիմք կայսերական կառավարութիւնէն, որ
է պանտրօյի տուրքէն աղատ ըլլալ, որով
0/0 ին 20 շահ կունենան :

Վաճառատուններն են .

Ղալաթիա Սանդղճըլար	Թիւ 109
Ջընտան գարու Զէմէկէճիլէր	» 29
Էմին-Էմին	» 56

ՏԷՄԻԳԱՓՈՒԼԵԱՆ ԵՂԱՐԱՐ

ՏԷՐ-ԽՄԻԱԳԻՐ

Մ. Յ ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Բիգա փաշա խան թիւ 3.